
Descoberta catalana d'Austràlia

Autor:

Data de publicació: 14-08-2010

[<p>](https://www.histo.cat/principal/Catalan-Discovery-of-Australia)

La ciència catalana medieval ens va obrir molts fronts, entre els quals podem esmentar: les conquestes militars amb la pólvora catalana, arribant amb l'ajuda dels nostres astrònoms (en forma d'instruments, mapes i taules al domini de la navegació a la Mediterrània, Atlàntic i Pacífic amb l'astrolabi català, els mapes catalans, les taules catalanes (en Zacuth declara el seu origen a la "Catalunya nord" al pròleg de les seves taules) i finalment l'ampolleta catalana, només possible a Catalunya i Alexandria (segons Waters i Vernet) amb les fórmules de ""vidre de plomb" del Carmelita català Guillem Sedacer recopiat a set manuscrits medievals en llatí (amb un vuitè atribuït falsament a Guillem d'Ockham). Aquesta darrera va ajudar a conèixer per estima la posició del vaixell i dels territoris (fins i tot la longitud) amb una precisió més que bona per l'època en qüestió, al pilot Francesc Albó de Rodas=Roses de l'expedició de Magalhaes organitzada amb encomena signada per Carles I a Barcelona el 1519 (document guardat a la Torre do Tombo -de la nao capturada pels portuguesos -publicat per la Hakluyt Society el 1850 i que va ser ignorat per Navarrete el s.XVIII

Languages.

La teoria de la possible Descoberta catalana d'Austràlia basa en l'afirmació de que alguns navegants van arribar a l'illa 200 anys abans que Cook, atès que es troba cartografiada als mapes de Vallard de l'any 1547, trobats a finals del segle XVIII, en un Atlas mundial que s'ha pogut conservar.

No obstant això, no va ser fins al segle XVII que l'illa va ser objecte de posteriors exploracions europees.

Algunes expedicions a la famosa Terra Australis són les realitzades per: l'holandès Willem Jansz el 1606, l'espanyol Luis Váez de Torres el 1607 i els holandesos Dirk Hartog el 1616, Jan Carstensz el 1623 i Abel Tasman el 1642.

Durant molt de temps Austràlia es va conèixer com Nova Holanda i Abel Tasman va donar el seu nom a l'illa de Tasmània.

Cronologia històrica

RHMajor, Early Voyages to Terra Australis 1859, Museu Britànic, va escriure que la "Gran Java", era la costa oest i est d'Austràlia [2]

George Collingridge, The Discovery of Australia, 1895 Collingridge [3] dedicava un capítol a la "Gran Java" dels mapes de l'escola de cartografia de Dieppe. Per a ell, la "Gran Java" només pot ser la costa australiana.

Kenneth McIntyre (advocat) 1977, *The Secret Discovery of Australia*, on narra les empreses hispano-portugueses 200 anys abans del capità Cook, diu que la "Gran Java" és Austràlia.

Roger Hervé, ex cap de la Secció de Cartografia de la Biblioteca Nacional de França a París, estableix que la Java La Grande reflecteix les exploracions i els descobriments portuguesos i espanyols en el transport marítim a Austràlia i "Nova Zelanda entre 1521 i 1528. Hervé [4]

El 1982, Helen Wallis, Conservadora de mapes de la Biblioteca Britànica, suggereix que el navegant francès Jean Parmentier va fer un viatge el 1529 amb el cartògraf John Rötz a les terres del sud. Durant aquest va aportar una gran quantitat d'informació representada en els mappamundis de Dieppe. Wallis [5]

El 1984, un ex oficial, Lawrence Fitzgerald, va escriure un llibre titulat Java La Grande (sic) [6] En aquest llibre compara la costa australiana de les cartes de Desceliers (1550) i Delfín (1536-1542).

En el llibre: 1421, L'any que Xina va descobrir el món , publicat a 2002, l'escriptor Anglès Gavin Menzies suggereix que "Java la Gran", va ser descoberta i explorada pel navegant xinès Zheng He i els seus almiralls. Gavin Menzies creu que els antics mapes de Dieppe es van fer a partir d'informació obtinguda pels Portuguesos de fonts xineses.

La historiografia oficial dóna als portuguesos el mèrit de ser els primers europeus en explorar almenys la costa d'Austràlia, concretament Cristovão de Mendonça el 1522. Més endavant, en el segle XVII, hi haurien les exploracions realitzades per l'holandès Willem Jansz el 1606, el galaicoportuguès al servei dels Habsburg, Luis Váez de Torres, el 1607 i els holandesos Dirk Hartog, el 1616, Jan Carstenz, el 1623 i Abel Tasman, el 1642. Aquest darrer va donar el nom a l'illa de Tasmània.

El problema, però, és que els portuguesos, legalment, només podien explorar la part occidental d'Austràlia.

El tractat de Saragossa

En efecte, el mal anomenat Tractat de Tordesillas de 1494 (perquè s'hauria de dir de Barcelona, ja que va ser en aquesta ciutat on es va negociar) dividia el món en dues àrees d'influència: a l'est de la línia de Tordeillas, per a Portugal i, a l'oest, per a Catalunya (Castella segons la historiografia oficial contradita per nombrosos mapes dels segles XVI i XVII on Amèrica apareix plena de banderes catalanes). Quan, uns anys més tard, ens vam tornar a topiar amb els portuguesos, ara al Pacífic, es va signar, el 1522, el Tractat de Saragossa, que dividia definitivament el planeta. L'oest d'aquesta línia per a Portugal, a l'est per Catalunya (l'argument de la historiografia oficial queda també en entredit per nombrosos mapes de l'època descrita).

Nova Guinea catalana

Com a anècdota, hem de dir que l'actual divisió entre els estats d'Indonèsia i de Papua Nova Guinea a l'illa de Nova Guinea segueix la línia del Tractat de Saragossa. També cal senyalar que, en la negociació d'aquest tractat, es van fer servir mapes falsificats per, així, poder fer caure les Filipines en l'òrbita catalana. Van ser gent amb els arrels a llocs del vell món els que van batejar els topònims del nou món, Nova Guinea la va batejar algun català comparant-la amb la nostra Guinea africana, que teníem una flota d'Àfrica, pertant hi teníem possessions..

La part oriental d'Austràlia, per tant, ens corresponia.

El primer mapa d'Austràlia conegut fet per europeus correspon a aquesta part oriental, i és de 1547 Hi apareixen múltiples topònims que l'identifiquen com un mapa d'autor català.

Com que per a la historiografia oficial els catalans desapareixen de la història des del temps del Reis Catòlics i no han tingut cap protagonisme en cap fet rellevant des d'aleshores, els historiadors que han examinat aquest mapa no han pogut reconèixer la llengua amb què es va fer aquest mapa. Per explicar les particularitats lingüístiques de la seva toponímia, s'han hagut d'inventar un inexistent idioma o argot francoportuguès que, d'altra banda, tampoc aclareix res.

Dels francesos, en aquella època, no consta la seva presència ni la seva participació en cap exploració per aquelles

latituds. I pel que fa a la llengua portuguesa, podem jutjar nosaltres mateixos quina llengua s'amaga darrera els topònims identificats per Manel Capdevila.

La ciència medieval catalana

Catalunya estant repartida a ambdues bandes dels Pirineus va tenir el paper d'"últim tenedor" d'aquestes ciències abans de passar a Europa. El país basc amb una posició semblant (Hendaya), va perdre aquesta opció degut al seu aïllament natural, (no va ser dominat ni per romans, ni per bàrbars, ni per àrabs, d'ací el perquè han mantingut la seva llengua primitiva...)

És de tots conegut que l'alquímia com altres ciències: l'àlgebra, els (al-)guarismes, l'astronomia..., van ser introduïdes pels àrabs a Europa durant l'edat mitjana, a través de la Península Ibèrica, amalgamades per ells de cultures properes: Grècia, o llunyanes: Xina/Índia., dipositant-se el saber en els manuscrits "en llatí" dels nostres monestirs, i passant des d'aquests, de copista a copista, als monestirs europeus.

Segons "De Alquimia" de Michael Scot, (3 manuscrits 1180-1236) Jaume I ja disposava per a fabricar la seva pólvora, de l'únic subministre de salnitre de tota la Europa cristiana: el salnitre de la COVA DEL RAT PENAT de Collbató

La ciència catalana medieval ens va obrir molts fronts, entre els quals podem esmentar: les conquestes militars amb la pólvora catalana, arribant amb l'ajuda dels nostres astrònoms (en forma d'instruments, mapes i taules al domini de la navegació a la Mediterrània, Atlàntic i Pacífic amb l'astrolabi català, els mapes catalans, les taules catalanes (en Zacuth declara el seu origen a la "Catalunya nord" al pròleg de les seves taules) i finalment l'ampolleta catalana, només possible a Catalunya i Alexandria (segons Waters i Vernet) amb les fórmules de ""vidre de plom" del Carmelita català Guillem Sedacer recopiat a set manuscrits medievals en llatí (amb un vuitè atribuït falsament a Guillem d'Ockham). Aquesta darrera va ajudar a conèixer per estima la posició del vaixell i dels territoris (fins i tot la longitud) amb una precisió més que bona per l'època en qüestió, al pilot Francesc Albó de Rodas=Roses de l'expedició de Magalhaes organitzada amb encomena signada per Carles I a Barcelona el 1519 (document guardat a la Torre do Tombo -de la nao capturada pels portuguesos -publicat per la Hakluyt Society el 1850 i que va ser ignorat per Navarrete el s.XVIII

L'ampolleta va ajudar a conèixer per estima la posició del vaixell i dels territoris (fins i tot la longitud) amb una precisió més que bona per l'època en qüestió -en Magalhaes en va carregar 18 a Barna per al viatge... Fou imprescindible al propi Colom així com al pilot Francesc Albó de Rodas=Roses de l'expedició de Magalhaes organitzada amb encomena signada per Carles I a Barcelona el 1519 (document guardat a la Torre do Tombo -de la nao capturada pels portuguesos -publicat per la Hakluyt Society el 1850 i que va ser ignorat per Navarrete el s.XVIII

El llac espanyol

Des de 1519 i pel tractat de Saragossa, el Pacífic va ser "El lago español"

Carles V va manar cremar tots els mapes del Pacífic però alguns espies en van vendre la informació als de Dieppe, (en Vallard podria ser català segons en Lleonard de Girona)

Entre 1762 i 1764, la capital de Filipines, Manila i el principal port proper, Cavite, van ser ocupats durant vint mesos pels anglesos

Un nombre de soldats indis conegut com cipayos, van desertar de les forces britàniques i es va establir a Cainta, Rizal, fet que explica les característiques únicament índies de generacions de residents de Cainta [17]

Moltes cartes de navegació, mapes rars del Pacífic (emprats després per James Cook en els seus descobriments[18]), valuoses pintures a l'oli d'artistes espanyols del Palau del Governador a Intramuros, manuscrits històrics i documents oficials, llibres preciosos, cartes i papers dels ordes religiosos, juntament amb paquets de materials de primera font sobre les Filipines del segle XVII van ser expropiats per Dawsonne Drake i el seu successor, Alexander Dalrymple, i finalment van acabar en el Museu Britànic de Londres o subhastats per Sotheby's.[19]

Molts d'aquest mapes van ser comprats pel baronet Banks cap de l'expedició de Cook al Pacífic..i així Cook va navegar

amb mapes espanyols (-catalans pel que sembla)

El conflicte sobre el pagament per part d'Espanya de la part pendent del rescat promès per Rojo en els termes de la rendició, i la compensació per Gran Bretanya pels excessos comesos pel Governador Drake contra els residents de Manila, va continuar a Europa durant molts anys després. [20]

Primer mapa d'Austràlia: "Argot franco-portuguès"?

Representació de la costa oriental d'Austràlia amb dues senyeres (de cap per vall)

Topònims que apareixen al mapa Australia first map i que els estudiosos del segle XIX identifiquen com "Argot franco-portuguès" a l'estudi fet sobre el mapa original de la Huntington Library, H.Harris diu textualment: "Probably made in Dieppe, France either by a Portuguese cartographer or based on a Portuguese prototype, judging from the Portuguese influence on the geographical names..." [2] En portuguès "illa" s'ha escrit sempre "ilha", amb "ll", només existeix en català.

"Illa" o "Illes" (x10 vegades)

Rio grant
Ille grossa
Basse grant
Cap Mata
Golf serra
Terra alta
Bassa larga
Riu malla
Seralta
Cap bon espor-
Bonno parla
Rio bassa
Bon final
Cap groca
C.grant
C.aufria
Port malla
Illa fermoza

Fa dos anys ja vaig poder arribar molt més lluny atès que el colonitzador de Hawai era de Mataró ...al menys així ho va dir ell a l'ambaixador de França Jacques Aragó, i l'ukulele li varem dur nosaltres, basat en el guitarró, passant pel tiple canari de quan varen colonitzar Canàries el 1350...Era germà del president de la república François Arago, que per cert era enginyer i va calcular el meridià de BCN a Dunquerque...

Detall del mapa d'Austràlia a commons per Manel Capdevila

Descripció

English: Facsimile of chart from Nicholas Vallard's manuscript sea atlas (1547), showing Jave La Grande's east coast. The facsimile was given the title "The first Map of Australia from Nicholas Vallard's Atlas, 1547" by the English publisher in 1856. The original Vallard chart was produced in Dieppe, France in the 16th century, and is thought by several writers to represent Portuguese charting of the eastern coast of Australia. This copy is held by the National Library of Australia. [cartographic material] : from the Library of Sir Thomas Phillipps, Bart. at Middle Hill, 1856.

Image from the National Library of Australia: <http://nla.gov.au/nla.map-rm2393> The original Vallard map is held by the Huntington Library, San Marino, California and can be viewed at <http://sunsite3.berkeley.edu/hehweb/HM29.html>

From NLA catalogue information: Scale: Scale indeterminable. Publisher: [Worcestershire : Middle Hill Press, 1856] (Chester : McGahey chromo. lith.) Date: 1856 Material Type: Map Physical Description: 1 map : col. ; 37.6 x 55.4 cm. Notes: Facsimile of chart from Nicholas Vallard's manuscript sea atlas (1547), now held in the Huntington Library, San Marino, California.

Map is in folder with title: Vallard's map of the coast of Greater Java.

Data
1547

Font
Nicholas Vallard's manuscript sea atlas of 1547 (http://histo.cat/1/Vallard_Australia-1547c.jpg)

Autor
Nicholas Vallard (modified-edited by mcapdevila)

Permís
(Com reutilitzar aquest fitxer)
(Multi-license CC-BY-SA-3.0 and GFDL)

Altres versions
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2e/Australia_first_map.jpg

books.google.es > books

Martín Fernández de Navarrete ... Loaysa.- las dos naos que quedamos y las dos caravelas determinamos volver al rio de Santa Cruz, para aós remediar y adobar la capitana que »facia tanta agua que no reposaban una ampollita sin dar a la bomba.

Colección de las viajes y descubrimientos que hicieron por ...

Martín Fernández de Navarrete - 1837 - ?Leído

Martín Fernández de Navarrete. Viernes siguiente ... 29 and it 5 Miércoles amainamos la noche desde pasadas cinco ampollitas hasta el día : este misino día anduve catorce leguas * Jueves corrimos por la misma derrota diez y ocho leguas .

Notes

W. A. R. Richardson. Was Australia charted before 1606?: the Java la Grande inscriptions. National Library Australia, 2006, p. 101—. ISBN 9780642276421 [Consulta: 26 març 2011].

primers viatges a Terra Australis

G. (1895). The Discovery of Australia Reimprès en edició facsímil (1983) Golden Press, NSW ISBN 0 85558956 6

R. (1983) Chance Discoveries of Australia and New Zealand by Portuguese and Spanish Navigators between 1521 and 1528' Dunmore Press, Palmerston North, Nova Zelanda. ISBN 0-86469-013-4

Wallis, H. "The Dieppe Maps" in The Globe: Journal of the Australian Map Curator's Circle Canberra, No. 17, 1982. p23-51.

Fitzgerald, L (1984). Java La Grande Editors, ISBN Hobart 0 94932500 7. prefereix anomenar Java La Grande, Java

sembla un nom més modern.

H.Harrisse. Guide To Medieval and Renaissance Manuscripts in the Huntington Library. berkeley.edu, 10 d'abril de 2012 [Consulta: 11 d'abril de 2012].

Fish 2003, p. 158.

George Collingridge. [<http://gutenberg.net.au/ebooks06/0605401h.html#ill-82> The Discovery of Australia ("..Dalrymple became the possessor of the document which revealed Torres..")]. Project Gutenberg of Australia, 4 March 2010. ISBN 978-1-4432-0450-7 [Consulta: 26 abril 2012].

Richard Henry Major. Early voyages to Terra Australis. Printed for the Hakluyt society, 1859 [Consulta: 26 abril 2012].

Tracy 1995, p. 106